

Багатство точок зору на більше ніж театр

Після дослідження Михайла Захаревича «Національний академічний драматичний театр імені Івана Франка. Динаміка соціокультурних перетворень 1920–2001 років» це науково-популярне видання є продовженням літопису театру в 2001–2012 роках, у ту пору, коли на чолі театру став Богдан Ступка. У вступі «Від романтика до прагматика» йдеться про основні досягнення театру та Богдана Ступки як провідного актора.

Книгу структуровано за тематичними розділами «Україна». Тут у підрозділі «Прабатьківська старовина» нам подають огляд вистав на тему далекої старовини, як-от «Трагедокомедія о воскресенні мертвих» Георгія Кониського чи «Райське діло» за «Вертепчиками» Івана Малковича у постановці Андрія Приходька, так і на теми більш наближені до сучасних. Серед вистав – «Наталка Полтавка» у постановці Олександра Анурова, і «Одруження» у постановці Валентина Козьменко-Делінде, і «Назар Стодоля» у постановці Юрія Кочевенка. Чомусь сюди увійшла і вистава «За двома зайцями» у постановці Сергія Данченка, режисура Петра Ільченка, хоча хронологічно вона з 2000 року ще. У підрозділі «Від модернізму до постмодернізму» – теми вже з ХХ століття: «Зачарована Десна» Олександра Довженка у постановці Богдана Струтинського, «Момент кохання» за Володимиром Винниченком у постановці Тараса Жирка чи «Гімн демократичної молоді» Сергія Жадана у постановці Юрія Одинокого.

У частині другій «Театр як земна куля» знаходимо якоюсь мірою реалізацію мрії Богдана Ступки «Я хотів би, щоб театр український знав цілий світ». Тут і давній світ «Царя Едіпа» Софокла у постановці Роберта Стурра, й «Отелло» В. Шекспіра у постановці Віталія Малахова, і «Весілля Фігаро» П.-О. Бомарше у постановці Ю. Одинокого і всі інші вистави зарубіжного репертуару, міжнародні проекти чи й сучасна, перекладена українською зарубіжна драматургія, як-от «Лев і Левиця» Ірени Коваль у постановці Станіслава Мойсеєва.

Окремо, в розділі «Граємо у фойє та на камерній сцені», розглянуто вистави малої форми, серед яких: «Батько» А. Стрінберга, поставлена О. Білозубом, «Посаг кохання» за Г.-Г. Маркесом у постановці О. Кужельного, «Сара Бернар – наперекір усьому» автора та режисера З. Хшановського, моновистава Лариси Кадирової, «Дредноути» Є. Гришковця у постановці П. Панчука.

Усіх вистав не перерахувати, репертуар франківців у цей період багатий та різноманітний. І що дивує, авторка зуміла кожній з них приділити однакову увагу і повагу. Багато в чому за рахунок розлогих цитат різних критиків з різних видань. Бо чим більше точок зору на предмет дослідження, тим випуклішим ми його бачимо. Добре, що в той час було досить публікацій у найрізноманітніших за форматом виданнях. Серед неодноразово цитованих – Сергій Васильєв, Віталій Жежера, Валентина Заболотна, Вадим Дишкант, Олег Вергеліс, Алла Підлужна, Тетяна Поліщук, Людмила Олтаржевська... Це допомогло Ганні Веселовській зробити текст не тільки об'ємним, а й динамічним. Багатство точок зору на предмет дослідження збагачує текст дослідника, ніби трохи розхитує авторську оцінку. Тим паче це було потрібно, адже концептуально все побудовано в книзі довкола лідера театру Богдана Ступки, що надає всьому виданню монолітності. Не проігноровано в книзі й монографії інших театрознавців, це, зокрема, книги Валерія Фіалка, Ростислава Коломіяця, Наталії Єрмакової, Ганни Липківської.

Серед покликань на статті різних критиків – понад двадцять (з усіх двохсот) у виданнях журналу «Кіно-Театр». «Український театр» і «Театрально-концертний Київ», мабуть, разом стільки не потягнуть. «День», «Дзеркало тижня», «Україна молода» теж чимало публікацій присвячували театру. Але повернімося до книги «Більше ніж театр». Текст у ній... демократичний. Це слово затягане масмедіа, але в цьому контексті несподівано точне. Це справді науково-популярна книга, як і зазначено в анотації, бо тут немає нічого фальшиво-ускладненого, псевдонаукового. Вона читається із захопленням, не відпускає. Це не кишеньковий формат, не будеш таку носити в транспорті. Ошатна, з розкішно широкими білими полями, що нагадують криси капелюха з романтичних часів. З величезними кольоровими фото, а тому текстовий матеріал тут не «сліпий». Книга чудово видана за підтримки Українського культурного фонду та старанням видавничого дому «Антиквар». Її потрібно читати не в метро, а тільки за робочим столом.

Крім усіх переваг – це прекрасний підручник для студентів профільних вузів. Зібрано величезну кількість матеріалу, проаналізовано, проілюстровано. Може, це привабить студентів до роботи з книгами? До роботи по-старосвітськи, за великим столом, а не тільки з гаджетами, що нагадують горшки у лапках білки...

Валентина Грицук

Веселовська Г. І. **Більше ніж театр. Національний академічний драматичний театр імені Івана Франка. 2001–2012.** - К.: ВД «Антиквар», 2019. – 328 с.: іл.